EDUSKUNNAN VEROJAOSTOLLE

Suomen Veroasiantuntijat ry (”SVA”) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä 154/2017 vp. eduskunnalle laeiksi verotusmenettelystä annetun lain sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 ja 20 §:n muuttamisesta. SVA lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Verohallinnon tarkastusoikeus

Verotusmenettelystä annettuun lakiin ehdotetaan lisättävän uusi 23 a §. Rahanpesuilmoitusvelvollisen on uuden 23 a §:n nojalla Verohallinnon pyynnöstä annettava ja esitettävä yksilöivän tunnisteen perusteella tiedot siitä, miten lain 17 a, 17 b ja 17 c §:n velvoitteet ja huolellisuusmenettelyt on suoritettu raportoitavien tilien tunnistamisessa. VML 17 a, 17 b ja 17 §:ssä säädetään suomalaisten finanssilaitosten raportointivelvollisuudesta kansainvälisen automaattisen tietojenvaihdon johdosta.

Lakiehdotuksella implementoidaan direktiivi 2016/2258 direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta siltä osin kuin kysymys veroviranomaisten pääsystä rahanpesun torjuntaa koskeviin tietoihin (*DAC5-direktiivi*). DAC5-direktiivi edellyttää lainsäätäjän varmistavan nimenomaisella säännöksellä, että veroviranomaisilla on pääsy asiakkaan tuntemistietoihin, säilytysvelvollisuuden alaisiin tietoihin sekä tosiasiallisia edunsaajia koskeviin tietoihin, jotta veroviranomaiset voivat varmistua siitä, että CRS-sääntelyn ja DAC2-direktiivin mukainen, verotusta koskeva tiedonantovelvollisuus on asianmukaisesti täytetty.[1]

DAC5-direktiivin hyväksyminen Euroopan unionissa osa laajempaa kansainvälistä kehitystä parantaa toimivaltaisten viranomaisten välistä verotusta koskevaa tietojenvaihtoa.

Ehdotettua 23 a §:ää sovellettaisiin silloin, kun Verohallinto valvoo rahanpesulaissa tarkoitettuja, raportointivelvollisia suomalaisia finanssilaitoksia niiden täyttäessä VML 17 a §:n 1 momentissa, 17 b §:n 1 momentissa, 17 c §:n 1 momentissa tai 17 d §:ssä tarkoitettuja velvoitteita. Ehdotetussa uudessa VML 23 a §:ssä olisi kysymys määrättyä sivullista tiedonantajajoukkoa eli rahanpesulainsäädännön nojalla ilmoitusvelvollisia koskevasta *lex specialis* -säännöksestä suhteessa yleistä sivullisen tiedonantovelvollisuutta sääntelevään VML 19 §:ään. [2]

[1] Ks. HE 154/2017 vp., s. 11.
[2] Ks. HE 154/2017 vp., s. 12.

SVA suhtautuu myönteisesti lakiehdotukseen. Verohallinnolla on kuitenkin jo voimassaolevan lainsäädännön puitteissa erittäin laaja mahdollisuus saada tietoa verovelvolliselta ja sivullistiedonantovelvollisilta.

Oikeusvaltiossa viranomaiset voivat kerätä vain tarpeellisia tietoja virkatehtäviään varten. SVA painottaa suhteellisuusperiaatteen merkitystä lakiehdotuksen arvioinnissa ja tulevassa soveltamisessa. Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa varten kerättyjen tietojen käyttäminen muihin, alkuperäiseen käyttötarkoitukseen liittymättömiin toimintapoliittisiin tarkoituksiin on lähtökohtaisesti tietosuojaperiaatteen vastainen ja vaarantaa suhteellisuusperiaatteen toteutumista yhteiskunnassa[3]. Sääntelyn on myös oltava mahdollisimman täsmällistä ja tarkkarajaista, sillä osa lakimuutoksen nojalla luovutettavista tiedoista on henkilötietoja.

Tietojen antaminen Finanssivalvonnalle ja Patentti- ja rekisterihallitukselle

Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 ja 20 §:ään ehdotetaan säädettäväksi poikkeus salassapitosäännöksistä siten, että Verohallinto voisi ilmoittaa rahanpesusäännöksiä näiltä osin valvoville Finanssivalvonnalle ja Patentti- ja rekisterihallitukselle havaitsemistaan puutteista valvottavien toiminnassa. Tietojen antaminen voisi olla sekä Verohallinnon omasta aloitteesta tapahtuvaa että Finanssivalvonnan ja Patentti- ja rekisterihallituksen pyynnöstä tapahtuvaa.

SVA suhtautuu tältäkin osin myönteisesti lakiehdotukseen. Sääntelystä seuraa kuitenkin monimutkainen valvonnallinen kokonaisuus sekä mahdollista turhaa päällekkäisyyttä. Verohallinto raportoi havaitsemistaan puutteista Finanssivalvonnalle ja Patentti- ja rekisterihallitukselle, joiden lakisääteisiin tehtäviin kuuluu rahanpesulain ja sen nojalla annettujen säännösten valvonta tietosuoja-asetuksessa tarkoitetulla tavalla[4]. SVA:n näkökulmasta sääntelyn toimivuutta on tältä osin huolellisesti seurattava lainmuutoksen voimaantulon jälkeen.

Helsingissä, 27.10.2017

Suomen Veroasiantuntijat ry:n puolesta

Kristiina Äimä
Dosentti, OTT, VT, LL.M.

[3] Ks. Finanssialan lausunto valtiovarainministeriölle 16.10.2017 koskien HE 154/2017 vp.
[4] Ks. Tietosuojavaltuutetun lausunto valtiovarainministeriölle 16.10.2017 koskien HE 154/2017 vp.